

Informácia o realizácii programu predsedníctva SR vo V4 a vyhodnotenie hlavných aktivít vyšehradskej spolupráce v období od 1. 7. 2018 do 30. 6. 2019

ZHRNUTIE

Slovenská republika v období od 1. júla 2018 do 30. júna 2019 celkovo už po piatykrát¹ predsedala Vyšehradskej skupine (V4). Predsedníctvo sa sústredilo na dosiahnutie konkrétnych výsledkov ako v agende regionálnej, tak aj v európskej, počnúc koordináciou pozícií V4 pred stretnutiami formátov EÚ až po stretnutia rozšírených formátov V4+ s ťažiskovými partnermi v EÚ a tretích krajinách.

Predsedníctvo SR vo V4 sa časovo prekrývalo s prebiehajúcimi rokovaniami o budúcom Viacročnom finančnom rámci 2021 - 2027, na ktoré nadviazala príprava novej Strategickej agendy pre EÚ na roky 2019 – 2024. Diskusiu o Strategickej agende a nastavení nového inštitucionálneho cyklu výrazne ovplyvnili voľby do Európskeho parlamentu v máji 2019.

V súlade s oficiálnym programom slovenského predsedníctva vo Vyšehradskej skupine sa uskutočnilo viac ako 200 podujatí politického a expertného charakteru na rôznych úrovniach vo formáte V4 a pokračovala intenzívna spolupráca v osvedčenom rozšírenom formáte V4+ s regionálnymi, európskymi a transatlantickými partnermi. Tento formát nenahrádza bilaterálne relácie, ani spoluprácu na úrovni EÚ, je k nim komplementárny.

Cieľom predsedníctva bolo spoločnými aktivitami dokázať, že napriek náročnosti identifikácie spoločných záujmov a ich presadzovania, si značka V4 stále zaslúži rešpekt, má opodstatnenosť a prináša pozitívne výsledky. Aktivity a výsledky počas predsedníctva to len potvrdzujú: pokrok v príprave projektu vysokorýchlostnej železnice, vytvorenie bojovej skupiny V4, intenzívna sektorová spolupráca, spoločné záujmy a postoje v takých oblastiach ako politika súdržnosti a Viacročný finančný rámec, migrácia/ochrana vonkajších hraníc EÚ, vrátane rozpracovania projektu V4 + Nemecko v Maroku, principiálna podpora rozširovania a Východného partnerstva, rozšírené formáty V4+ cielené predovšetkým na prehĺbovanie už existujúcich partnerstiev.

Z uskutočnených podujatí popri tradičnom prezidentskom summite vo Vysokých Tatrách treba vyzdvihnúť premiérsky summit V4 s A. Merkelovou v Bratislave, dva premiérske summity V4+ Japonsko, ako aj stretnutia na úrovni predsedov parlamentov. Veľké medzinárodné podujatia na Slovensku, akými sú GLOBSEC alebo TATRASUMMIT, poskytli predsedníctvu priestor na uskutočnenie vrcholných stretnutí V4+.

Na úrovni ministrov zahraničných vecí sa zrealizovalo desať stretnutí, z toho šesť vo formáte V4+ konkrétne s Francúzskom, Tureckom, Kóreou, NB8 (skupina severských a pobaltských krajín Švédsko, Fínsko, Nórsko, Dánsko, Island, Estónsko, Litva, Lotyšsko). V rámci rozšíreného formátu nemožno opomenúť dve „vlajkové lode“ - V4 + krajiny západného Balkánu a V4+ Východné partnerstvo, kde V4 je jediným zoskupením, ktoré vedie s týmito krajinami pravidelný politický dialóg.

V záujme zachovania kontinuity Slovenská republika úspešne komunikovala a spolupracovala s nadchádzajúcim českým predsedníctvom Vyšehradskej skupiny.

¹ Spolupráca krajín V4 funguje od roku 1999 na báze ročných predsedníctiev začínajúcich vždy k 1. júlu a končiacich k 30. júnu nasledujúceho roka.

Hlavným gestorom a koordinátorom predsedníctva vo V4 bolo Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ktoré v spolupráci s ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy SR naplňovalo priority stanovené v predsedníckom programe.

V rámci plnenia troch vytýčených priorít – Silná Európa, Bezpečné prostredie, Inteligentné riešenia - spočívalo ťažisko na substancii, pridanej hodnote a spoločných záujmoch. Pod vedením Slovenskej republiky sa V4 zasadzovala za zachovanie silnej pozície politiky súdržnosti, Spoločnej poľnohospodárskej politiky, ako aj ostatných európskych politík, ktoré značne prispievajú k rastu EÚ a zamestnanosti.

Slovenské predsedníctvo neprehliadalo ani občiansku dimenziu vyšehradskej spolupráce a strategickú komunikáciu s občanmi. Stimulovalo spoluprácu s mimovládnymi organizáciami a aktivity Medzinárodného vyšehradského fondu, ktorý je inštitucionalizovanou formou spolupráce krajín V4.

V rámci posilňovania bezpečného prostredia slovenské predsedníctvo akcentovalo pokračovanie pravidelného politického dialógu s krajinami západného Balkánu a Východného partnerstva, koordinovalo spoločné pozície V4 k rezonujúcej téme migrácie a k úsiliu za obnovu riadneho fungovania Schengenského priestoru bez vnútorných hraníc, ako jedného z najúspešnejších a najzrozumiteľnejších projektov európskej integrácie pre našich občanov.

V európskej agende pokračovalo slovenské predsedníctvo v zabehnutom mechanizme a formáte stretnutí predsedov vlád krajín V4 pred zasadnutiami Európskej rady s cieľom koordinovať spoločné stanoviská.

Motto slovenského predsedníctva „Dynamický Vyšehrad pre Európu“ sa premietlo do iniciatív na posilňovanie vnútornej dynamiky, konkurencieschopnosti, bezpečnosti, prepojenosti a súdržnosti vyšehradského regiónu ako integrálnej súčasti EÚ.

Slovenské predsedníctvo splnilo predsavzatia, s ktorými doň vstupovalo. Výkon predsedníctva bol zodpovedný a profesionálny, vyznačoval sa snahou o proeurópske, konštruktívne, nekonfliktné postupy a racionálne využívanie rozšíreného formátu tejto skupiny. Spôsob, akým bolo predsedníctvo vedené, ocenili nielen vyšehradskí, ale aj európski partneri.

EURÓPSKA A ZAHRANIČNÁ POLITIKA

Koordinácia V4 v oblasti európskych záležitostí

Pri koordinácii pozícií krajín V4 v oblasti európskych záležitostí pokračovalo slovenské predsedníctvo v zabehnutom harmonograme stretnutí so zadaným postupom koordinácie V4 v jednotlivých fázach prípravy pred zasadnutiami Európskej rady.

Pred zasadnutím Európskej rady v Bruseli sa pravidelne **uskutočňovali koordinačné stretnutia predsedov vlád V4**. Priebežne komunikovali **šerpovia V4 aj ministri ZV V4** pred jednotlivými formátmi EÚ. Živá komunikácia a spolupráca v konkrétnych agendách prebiehala medzi partnermi V4 a vo formáte V4+ aj na pracovnej úrovni. Aktuálne témy európskej agendy diskutovali **generálni riaditelia sekcií pre európske záležitosti ministerstiev zahraničných vecí krajín V4** v rozšírenom formáte (november 2018, Bratislava) na historicky prvom stretnutí s Francúzskom (november 2018, Bratislava). Následné konzultácie v základnom formáte v závere predsedníctva (jún 2019, Bratislava) boli venované vyhodnoteniu slovenského predsedníctva a programu nadchádzajúceho českého predsedníctva.

Spoločnou silnou témou V4 počas predsedníctva bola **politika súdržnosti**. Samit Skupiny priateľov politiky súdržnosti organizovaný v novembri 2018 prijal spoločnú deklaráciu zúčastnených krajín, vrátane V4, zastúpenej na úrovni premiérov. Koordinácia postojov V4 k **Viacročnému finančnému rámcu 2021-2027** sa opierala o spoločný záujem na dosiahnutie ambiciózneho a vyváženého rozpočtu EÚ s dostatkom zdrojov pre silné tradičné politiky, najmä politiku súdržnosti a Spoločnú poľnohospodársku politiku, ako aj pre nové výzvy, akými sú klimatické zmeny, bezpečnosť a migrácia.

Predsedníctvo sledovalo líniu podpory férového a efektívneho **zdaňovania v digitálnej oblasti** a dosiahnutia globálnej dohody v rámci rokovaní na pôde OECD.

Iniciatíva slovenského predsedníctva smerovala aj k ochrane európskeho **automobilového priemyslu a jeho konkurencieschopnosti**. Pri legislatíve k emisným štandardom CO₂ z áut, ľahkých a ťažkých úžitkových vozidiel, implementujúcej cieľ znižovania emisií, ktorý si EÚ stanovila do roku 2030 v rámci Parížskej klimatickej dohody, sa nakoniec aj vďaka úsiliu krajín V4 podarilo udržať ciele do roku 2025 na nezmenenej úrovni oproti návrhu EK a ciele na rok 2030 na úrovni, ktorá je akceptovateľná z pohľadu pozície SR.

V oblasti **migrácie** dokázali partneri V4 udržať spoločnú pozíciu proti povinným kvótam. Predsedníctvo zastrešilo dohodu o rozdelení a účele použitia spoločného príspevku krajín V4 a Európskej komisie pre Líbyu v rámci Zvereneckého fondu EÚ pre Afriku, čím aktívne prispelo k ochrane vonkajšej hranice EÚ. Ide o nákup a údržbu hlídkových lodí pre Líbyjskú pobrežnú stráž (LCG - Libyan Coast Guard) a pre Líbyjský úrad pre pobrežnú bezpečnosť (GACS - General Administration for Coastal Security).

Konzultácie politických riaditeľov ministerstiev zahraničných vecí krajín V4

Tradičné konzultácie na úrovni politických riaditeľov vo formáte V4+ sa konali primárne s partnermi z tretích krajín, no aj s členskými štátmi EÚ.

Politický dialóg partnerov **V4 a Ukrajiny** sa konal bezprostredne po incidente v Kerčskom prielive a ukrajinským partnerom bolo tlmočené ubezpečenie o principiálnych postojoch štátov V4 k tejto otázke. Rovnaké odkazy boli komunikované aj ruským partnerom počas konzultácií v Moskve. Konzultácie politických riaditeľov ministerstiev zahraničných vecí krajín **V4 a Ruska** sa uskutočnili po takmer troch rokoch a predstavujú jediný formát spolupráce Vyšehradskej skupiny s Ruskom, ktorý poskytuje príležitosť na prierezovú diskusiu o aktuálnych a strategických otázkach. Slovenské predsedníctvo iniciovalo aj prvé **konzultácie so Severným Macedónskom**, počas ktorých V4 vyjadrila podporu napredovaniu integračného procesu krajiny do EÚ.

V rámci návrhov na praktickú spoluprácu V4 s partnerským štátom boli počas slovenského predsedníctva spracované dva **dokumenty s načrtnutím možných oblastí spolupráce na úrovni V4 - Japonsko a V4 - USA**. Počas konzultácií vo Washingtone predstavili politickí riaditelia V4 **tri konkrétne návrhy spolupráce V4 a USA**, založené na myšlienkach obsiahnutých vo vyššie uvedenom dokumente k možnej spolupráci V4 a USA. Počas **konzultácii V4 a Kórejskej republiky** bola predmetom diskusie aj spolupráca Soulu s Medzinárodným vyšehradským fondom. Stretnutie vygenerovalo nový impulz v súvislosti s prisľúbenou kórejskou podporou pre projekty realizované Medzinárodným vyšehradským fondom v rámci Východného partnerstva. Na základe výsledkov politických konzultácií **V4 a Kanady** budú zvažované ďalšie kroky v oblasti spolupráce V4 a Kanady na Ukrajine.

Konzultácie politických plánovačov ministerstiev zahraničných vecí krajín V4

Na okraj konferencie „Úloha OBSE pri riadení krízy na východnej Ukrajine: **ponaučenie a vyhliadky**“ (október 2018, Bratislava) sa stretli zástupcovia odborov analýz a plánovania ministerstiev zahraničných vecí krajín V4 s riaditeľom CPC OBSE. V Bruseli sa

v novembri 2018 uskutočnili **politické konzultácie V4 + Benelux**. Diskusia sa týkala troch zásadných otázok: brexit, vonkajšia a vnútorná bezpečnosť EÚ, pozícia EÚ v aktuálnom globálnom vývoji. Konzultácie **V4 + Nemecko (apríl 2019, Bratislava)** boli zamerané na východnú politiku EÚ, transatlantické vzťahy a budúcnosť EÚ v kontexte májových volieb do EP a meniaceho sa geopolitického prostredia. V závere slovenského predsedníctva (jún 2019, Bratislava) sa na okraj konferencie GLOBSEC uskutočnili aj rokovania V4 + NATO a návšteva Medzinárodného vyšehradského fondu.

Spolupráca pokračovala aj v rámci **platformy Think Visegrad**, predstavujúcej sieť MVO krajín V4 pre štruktúrovaný dialóg a analýzu otázok strategického regionálneho významu. Platforma pôsobí v spolupráci s odborními analýz a plánovania ministerstiev zahraničných vecí krajín V4. Na spoločnom stretnutí v tomto formáte (september 2018) bola diskutovaná spracovaná **analýza „Aký Vyšehrad chceme? Nájdenie spoločných dôvodov pre budúci vývoj V4 – vnútorné aspekty“**.

Západný Balkán, Turecko, rozširovanie EÚ

Slovenské predsedníctvo položilo osobitný dôraz na pokračovanie pravidelného politického dialógu s krajinami západného Balkánu a Východného partnerstva v línii trvalej podpory procesu rozširovania EÚ a zachovania otvoreného charakteru integračných procesov. V4 poskytuje politickú, ako aj projektovo orientovanú asistenciu obom regiónom s cieľom podporiť ich euroatlantickú integráciu a prispieť k posilneniu miestnej občianskej spoločnosti a regionálnej spolupráce.

Na rozšírenom **stretnutí ministrov zahraničných vecí krajín V4 a krajín západného Balkánu** (máj 2019, Bratislava) partneri zhodnotili aktuálny stav a pripravenosť krajín západného Balkánu v reformnom a eurointegračnom procese. Krajiny V4 potvrdili podporu reformám v regióne a politike rozširovania EÚ pre nasledujúce obdobie, keď sa svojich funkcií ujme nový Európsky parlament a nová Európska komisia. Šéfovia diplomácií krajín V4 deklarovali dôležitosť európskej perspektívy celého regiónu západného Balkánu a poukázali na nevyhnutnosť pokračovať v implementácii reforiem, ktoré sú jedinou cestou k jeho stabilite a prosperite. Ministri V4 sa zhodli na tom, že urobia všetko preto, aby región západného Balkánu a politika rozširovania bola zaradená na zodpovedajúce miesto v zozname priorít budúcej Európskej komisie a Európskeho parlamentu. Krajiny V4 sa vyjadrili za pokračovanie podpory Západobalkánskemu fondu s očakávaním, že členovia fondu, teda krajiny regiónu posilnia svoje finančné i politické vlastníctvo nad fondom. Regiónu západného Balkánu a rozširovania EÚ boli venované aj ďalšie stretnutia V4 a to na úrovni generálnych riaditeľov, štátnych tajomníkov a ministrov.

Stretnutie ministrov zahraničných vecí krajín V4 a Turecka (apríl 2019, Bratislava) podčiarklo zámer Slovenska ako predsedníckej krajiny V4 posilniť formát stretnutí V4 plus smerom k stretnutiam s relevantnými partnermi. Turecko do tejto skupiny patrí z titulu spojenca v rámci NATO, dôležitého partnera a krajiny kandidujúcej na vstup do EÚ. Stretnutie poskytlo priestor na výmenu informácií a názorov o vývoji v rôznych oblastiach, najmä na Blízkom a Strednom východe a súčasne prinieslo impulzy pre ďalší rozvoj spolupráce s Tureckom.

Východné partnerstvo

Stabilita a prosperita vo východnom susedstve EÚ patrili k určujúcim strategickým záujmom aj počas obdobia predsedníctva SR vo V4. Dňa 6. mája 2019 sa v Bratislave uskutočnilo rozšírené stretnutie ministrov zahraničných vecí krajín V4 a Východného partnerstva. Okrem relevantných partnerov sa podujatia zúčastnili aj minister zahraničných vecí Rumunska T. Melescanu, eurokomisár pre vzťahy so susednými krajinami EÚ a rokovania o rozšírení J. Hahn a generálna tajomníčka Európskej služby pre vonkajšiu činnosť H.

Schmidová. Desiate výročie prijatia politiky Východného partnerstva vytvorilo priestor na zhodnotenie výsledkov jeho implementácie, na potvrdenie jeho dôležitosti z pohľadu EÚ a na diskusiu o budúcnosti projektu vrátane cieľov a krokov zameraných na udržanie motivácie pre najpokročilejšie partnerské krajiny po roku 2020. Najhmataiteľnejšie výsledky boli dosiahnuté v oblastiach ako ekonomická spolupráca, podpora vzdelanosti mladej generácie, rozvoj infraštruktúry a medziľudské kontakty. Naopak, reforma justície, boj proti korupcii, dobrá správa vecí verejných, sloboda slova a zapojenie občianskej spoločnosti do rozhodovacieho procesu si budú aj naďalej vyžadovať pozornosť jednotlivých krajín – účastníkov Východného partnerstva.

Pokračovanie projektu aj po roku 2020 má svoje opodstatnenie. Región naďalej čelí vážnym výzvam z hľadiska stability a bezpečnosti. Jeho hlavným cieľom ostáva slúžiť občanom EÚ a dotknutých krajín na báze zdieľania spoločných hodnôt, inkluzivity, podmienenosti a diferenciácie ako základných politických princípov. Súčasne je žiadúce, aby si Východné partnerstvo ako viacrýchlostný projekt udržal atraktivnosť pre všetkých zúčastnených. Medzi prioritné oblasti spolupráce pre nasledujúce obdobie patrí rozvoj dopravnej infraštruktúry (prepojenie v smere Východ - Západ), podpora mladej generácie, telekomunikácie (zníženie/zrušenie poplatkov za roaming medzi EÚ a krajinami VP), posilňovanie odolnosti voči vnútorným a vonkajším výzvam, mobilita s dôrazom na podnikateľskú komunitu, realizácia spoločných environmentálnych projektov a ochrana životného prostredia.

Spolupráca V4 v oblasti poskytovania oficiálnej rozvojovej pomoci

Počas ročného predsedníctva Slovenská republika pokračovala v koordinácii aktivít V4 v oblasti rozvojovej spolupráce. V reakcii na dôsledky utečeneckej a migračnej krízy krajiny V4 hľadali možnosti spoločnej podpory a implementácie potrebných projektov v krajinách pôvodu a tranzitu migrácie. V novembri 2018 ministri zahraničných vecí V4 prijali rozhodnutie o konkrétnom využití spoločného príspevku vo výške 35 miliónov € na financovanie druhej fázy **projektu Integrovaného riadenia hraníc a migrácie v Líbyi (IBM)**. Európska komisia následne navýšila projektový rozpočet o ďalších 10 mil. €. Výsledky prvej fázy projektu ukazujú, že v roku 2018 došlo k významnému zníženiu počtu príchodov migrantov do Talianska cez centrálnu stredomorskú trasu v porovnaní s predchádzajúcim rokom (až o 80%). Krajiny V4 príspevkom konkrétne podporili budovanie inštitucionálnych kapacít Líbyjskej pobrežnej stráže a Úradu pre pobrežnú bezpečnosť, nákup a údržbu štyroch plavidiel pre pobrežnú stráž, zriadenie Centra pre koordináciu a záchranu na mori a budovanie kapacít na pozemných hraniciach.

Na riešenie a potláčanie príčin a dôsledkov migrácie, ako aj na rozvojovú pomoc sa predsedovia vlád krajín **V4+ Nemecko** (február 2019, Bratislava) **dohodli na realizácii spoločného projektu v Maroku**. Projektová iniciatíva pozostáva z dvoch základných pilierov - migračného a rozvojového. Kľúčovou aktivitou v rámci migračného piliera je budovanie kapacít marockej pobrežnej stráže s cieľom ochrany pobrežnej hranice. Rozvojový pilier je zameraný na zlepšovanie socioekonomických podmienok pre mladých ľudí v krajine s dôrazom na zvyšovanie ich zamestnanosti, budovanie hospodárskej infraštruktúry a podporu podnikania. Predpokladaný objem rozpočtu je 30 mil. €, pričom krajiny V4 a Nemecko iniciatívu podporia v rovnakej výške. Jednotlivé piliere budú na mieste riadiť koordinátori z Medzinárodného centra pre migračnú politiku (ICMPD) a Nemeckej rozvojovej agentúry (GIZ).

Pod záštitou podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu R. Rašiho a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR M. Lajčáka sa uskutočnila medzinárodná

konferencia „Acting Together for SDGs“ (máj 2019). Jej cieľom bolo budovať partnerstvá za účelom efektívnej implementácie **Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj**, ako aj identifikovať inovatívne spôsoby napĺňania rozvojových cieľov (SDGs). Účastníci z krajín V4 diskutovali o hlavných trendoch spoločenského myslenia a inovatívnych spôsoboch pri implementácii Agendy 2030 v oblasti financovania udržateľného rozvoja, zodpovedného a udržateľného podnikania a vzdelávania pre udržateľný rozvoj.

SEKTOROVÁ SPOLUPRÁCA V4

DIGITÁLNA AGENDA

Krajiny V4 sa počas slovenského predsedníctva V4 zamerali na úzku koordináciu spoločných priorít a postojov týkajúcich sa budovania **Jednotného digitálneho trhu (DSM)** a aspektov digitálnej transformácie. Cieľom bolo prinášať inteligentné riešenia, ktoré sú cestou pre vytváranie optimálnych a používateľsky prístupných podmienok pre online svet.

Mottom medzinárodnej konferencie V4 o umelej inteligencii (október 2018, Brusel) bola spolupráca nielen medzi krajinami V4, ale naprieč Európou. Cieľom bolo vytvoriť priestor pre odbornú diskusiu uznávaných expertov, profesionálov, výskumníkov a odborníkov z rôznych oblastí hospodárstva a spoločnosti, ktorí sú priamo konfrontovaní so zavádzaním a skutočným uplatňovaním riešení umelej inteligencie. Hlavnými témami boli výskum a vývoj, priemysel a hospodárstvo vrátane dátovej politiky, spoločenské zmeny a vplyv umelej inteligencie na pracovný trh a v neposlednom rade umelá inteligencia v kontexte kybernetickej vojny.

Najnovšie trendy v oblasti **elektronickej verejnej správy** a riešenia pre digitalizáciu spoločnosti boli tematizované na dvoch konferenciách ITAPA (november 2018/máj 2019, Bratislava) a v rámci pridruženého workshopu o inteligentných mestách.

Úrad podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu inicioval medzinárodnú konferenciu o efektívnejšom využívaní **priamo riadených programov** a ich synergií s európskymi štrukturálnymi a investičnými fondami (november 2018, Bratislava). Odborníci na priamo riadené programy z krajín V4+ Chorvátska, Bulharska a Rumunska si vymenili skúsenosti z využívania finančných prostriedkov z priamo riadených fondov.

Politické stratégie na európskej i národnej úrovni krajín V4 v oblasti **digitálnej transformácie** boli diskutované na Konferencii V4 o digitálnej transformácii (jún 2019, Brusel).

Postoje krajín V4 k téme digitálnej agendy sa premietli do dvoch deklarácií. Krajiny V4 ako prvé v Európskej únii zaujali postoj k oznámeniu Európskej komisie o rozvoji umelej inteligencie a v apríli 2019 predložili počas konferencie „Digital Day“ (Brusel) spoločnú **deklaráciu o umelej inteligencii** s popisom priorít. Deklarácia zdôrazňuje význam progresívneho rozvoja umelej inteligencie, ktorý poskytne mnoho príležitostí nielen podnikateľom a začínajúcim start-upom, ale aj štátnej správe. Dokument tiež zdôrazňuje najdôležitejšie a najkritickejšie otázky tejto technologickej oblasti. Deklaráciu podporilo 25 krajín. Krajiny V4 zároveň predstavili návrh na vytvorenie Európskeho observatória pre umelú inteligenciu, ktoré by bolo zamerané nielen na inovácie a konkurencieschopnosť, ale aj na ochranu údajov občanov EÚ.

V **deklarácii o spolupráci v eGovernmente** (apríl 2019) sa krajiny V4 dohodli na spolupráci v oblasti služieb e-Governmentu v rámci Digitálneho samitu Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) v Paríži. Dohodnutá spolupráca predpokladá vytvorenie komisie odborníkov krajín V4.

OBRANA

Rezort obrany inicioval počas slovenského predsedníctva celkovo 24 aktivít a podujatí. Uskutočnili sa stretnutia ministrov obrany (november 2018, jún 2019), náčelníkov generálnych štábov (september 2018, máj 2019), štátnych tajomníkov vo formáte Senior Body (október 2018, máj 2019), národných riaditeľov pre vyzbrojovanie (december 2018, jún 2019) a politických riaditeľov ministerstiev obrany (september 2018, apríl 2019), vrátane ďalších rokovaní na expertnej či akademickej úrovni.

Pod hlavičkou slovenského predsedníctva pokračoval rozvoj spolupráce krajín V4 v súlade s dokumentom **Dlhodobá vízia V4 v oblasti prehlbovania obrannej spolupráce**, a to najmä v oblasti tvorby spoločných jednotiek, cezhraničných aktivít (Cross Border Activities), rozvoja spôsobilostí, obstarávania a obranného priemyslu, ako aj vzdelávania, výcviku a cvičení.

Mimoriadnu pozornosť slovenské predsedníctvo venovalo vlajkovému projektu V4, ktorým je spoločná **Bojová skupina EÚ krajín V4** (ďalej len „V4 EU BG“). Prípravné práce k zahájeniu pohotovosti V4 EU BG v II. polroku 2019 intenzívne prebiehali aj počas slovenského predsedníctva, a to smerom k úspešnému ukončeniu procesov k vytvoreniu bojovej skupiny. Medzi tieto procesy, a to pomerne zásadné, patrí dosiahnutie požadovanej úrovne pripravenosti a samotná certifikácia V4 EU BG. Kľúčovým medzníkom prípravy bolo **certifikačné cvičenie COMMON CHALLENGE-19** (máj 2019, Poľsko). Dôležitým výsledkom spolupráce V4 v tejto oblasti bolo oznámenie zámeru Poľska byť vedúcou krajinou v rámci V4 EU BG s predpokladanou dobou pohotovosti v 1. polroku 2023 spolu s príspevkom ostatných krajín V4.

V oblasti tvorby spoločných jednotiek sa predsedníctvo sústredilo na pokračovanie prípravy **Veliteľstva spoločnej logistickej podpornej skupiny** (Joint Logistic Support Group Headquarter - JLSG HQ) spolu s pričlenenými jednotkami, ktoré krajiny V4 spoločne budujú v prospech NATO, a to v súlade s Cieľmi spôsobilostí 2017.

V oblasti rozvoja spôsobilostí, obstarávania a obranného priemyslu sa postupovalo v súlade s **integrovanou Matricou rozvoja spôsobilostí krajín V4** (V4 Integrated Capability Development Matrix) zameranou na rozvoj obranných spôsobilostí s cieľom postupnej harmonizácie obranného plánovania a obstarávania v rámci V4. Matricu doplnenú o najvhodnejšie oblasti spolupráce medzi krajinami V4, vrátane projektov PESCO, schválila pracovná skupina V4 pre obranné plánovanie (september 2018/marec 2019).

Rezort obrany sa zároveň zameriaval aj na postupnú modernizáciu zastaraných systémov krajín V4 s dôrazom na systém protivzdušnej obrany (PVO), ktorý patrí medzi významné projekty vyzbrojovania V4 v strednodobom, až dlhodobom horizonte. Krajiny V4 v tejto súvislosti spracovávajú **spoločnú štúdiu v oblasti modernizácie PVO**.

Značný potenciál pre obrannú dimenziu krajín V4 predstavuje **spoločná, resp. integrovaná ochrana vzdušného priestoru** krajín V4. Slovenské predsedníctvo preto presadzovalo záujem aplikovať túto spoluprácu aj smerom k ostatným partnerom v rámci V4 (Maďarsko, Poľsko) a následne ju rozšíriť z bilaterálnej úrovne na úroveň regionálnu.

V oblasti vojenského vzdelávania bolo podpísané **Memorandum o porozumení so zámerom podporiť iniciatívy profesionálneho vojenského vzdelávania V4** (november 2018, Varšava). Jedným z ďalších cieľov tejto iniciatívy je poskytovať „mobilný tím inštruktorov V4“ na realizáciu kurzov operačnej úrovne predovšetkým v partnerských krajinách NATO.

Priestor pre diskusiu o aktuálnych obranno-bezpečnostných otázkach na úrovni prislúchajúcej akademickej obce a odbornej verejnosti, poskytla **Medzinárodná vedecká konferencia V4 na tému Národná a medzinárodná bezpečnosť** (október 2018, Liptovský Mikuláš). Novinkou v rámci V4 bola realizácia **Konferencie vojenského zdravotníctva**

krajín V4 - VIMIMED 2019 (február 2019) s potenciálom založiť dlhodobú tradíciu rokovaní v tomto formáte.

Dialóg v rozšírenom formáte V4+ bol využívaný koncepčne s dlhodobým zameraním na vybrané krajiny strategického záujmu. Úspechom v tejto oblasti bolo nielen uskutočnené **rokovanie náčelníkov generálnych štábov krajín V4** v rozšírenom formáte spolu s Ukrajinou (máj 2019), ale najmä **stretnutie na úrovni ministrov obrany vo formáte V4 + Francúzsko a Nemecko** (máj 2019, Brusel) s vyhlídkou pokračovania aj po ukončení predsedníctva.

HOSPODÁRSTVO

Energetická bezpečnosť a klimatická politika

Predsedníctvu sa podarilo viesť diskusie na viaceré aktuálne témy a v daných oblastiach sa koordinovať s partnermi V4. Kurčným diskusiam boli prizvaní experti z krajín mimo regiónu V4 a organizácií, ktorí vniesli iný pohľad na riešenu problematiku. Diskusie vedené v rámci energetiky sa zameriavali hlavne na dobudovanie energetickej únie a legislatívne návrhy energetického balíčka „Čistá energia pre všetkých Európanov“, národné energeticko-klimatické plány zahrňujúce viaceré segmenty energetiky, jadrovú energetiku a energetickú bezpečnosť v elektroenergetike a v plynárenstve. Uskutočnili sa viaceré podujatia na najvyššej ministerskej úrovni, ale aj na úrovni expertnej.

V októbri 2018 sa v Bruseli uskutočnil V4+ okrúhly stôl zameraný na budúcu **úlohu plynu v regióne strednej a juhovýchodnej Európy** za účasti predstaviteľov priemyslu, Európskej komisie a Rumunska, ako predsedajúcej krajiny v Rade EÚ. V novembri 2019 sa stretli ministri krajín V4 zodpovední za energetiku s podpredsedom Komisie pre energetickú úniu M. Šefčovičom. Počas **Stredoeurópskej energetickej konferencie** (november 2018) konzultovali stav energetickej únie. V druhej polovici predsedníctva boli zorganizované dve podujatia, a to V4 workshop zameraný na **energetickú bezpečnosť v elektroenergetike a systémovú primeranosť v regióne V4** (jún 2019) za účasti expertov z Medzinárodnej energetickej agentúry a Jadrovej energetickej agentúry a **Cvičenie núdzovej pripravenosti krajín V4 v oblasti ropnej bezpečnosti** (jún 2019) organizované Agentúrou pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva SR. Slovenská republika pokračovala v usporiadaní tradičných V4 koordinačných rokovaní pred Radami ministrov pre energetiku.

Hlavné výzvy pri implementácii balíčka „Čistá energia pre všetkých Európanov“ a spôsoby ako dosiahnuť ciele 2030 boli predmetom diskusie V4 ministrov pre energetiku s podpredsedom Komisie pre energetickú úniu. Rokovanie bolo zamerané na diskusiu o obnoviteľných zdrojoch, moderných technológiách a elektromobilite. Ministri V4 sa dohodli na podpore jadrovej energie v portfóliu energetického mixu s tým, že jadrová energia je stabilizačným prvkom v súvislosti s využívaním variabilných obnoviteľných zdrojov.

Slovenské predsedníctvo neprehliadalo ani agendu nízkouhlíkovej energetiky. Dôležitosť príprav pre vhodné a ambiciózne nastavenie **národných energetických a klimatických plánov (NECP)** zvýraznila expertná diskusia krajín V4 a Rakúska pozostávajúca zo zástupcov ministerstiev zodpovedných za energetiku a klimatickú agendu (november 2018, Bratislava). Diskusia bola zameraná na obnoviteľné zdroje, klimatické otázky, energetickú efektívnosť, vnútorný energetický trh a energetickú bezpečnosť. Stretnutie predstavovalo prvý krok v regionálnej konzultácii podľa požiadaviek článku 12 Nariadenia o riadení energetickej únie. Jeho usporiadanie ocenili zúčastnené krajiny, ako aj technická skupina Európskej komisie pre prípravu NECP.

V rámci agendy **energetická bezpečnosť** v elektroenergetike, plynárenstve a v ropnom sektore slovenské predsedníctvo spolu so Stálou misiou Poľska pri EÚ usporiadali okrúhly stôl

vo formáte V4+ na tému budúceho usporiadania vnútorného trhu s plynom v strednej a juhovýchodnej Európe. Experti krajín V4 a Rumunska (ministerstvá, prevádzkovatelia prepravných sietí, plynárenské spoločnosti) mali možnosť spolu s Európskou komisiou diskutovať o úlohe plynu v odvetví energetiky, jeho flexibilita a potenciále plynu pomôcť pri rozmiestnení obnoviteľných zdrojov energie, ako aj jeho celkový význam pre región. Okrem iného bolo zdôraznené, že je potrebné riešiť niektoré problémy v regióne, najmä pokiaľ ide o energetickú bezpečnosť a otvorenie trhov s plynom. Diverzifikácia preto naďalej predstavuje kľúčový aspekt pri zaisťovaní energetickej bezpečnosti krajín strednej a juhovýchodnej Európy.

Energetická bezpečnosť v elektroenergetike v kontexte prijatého nového dizajnu trhu s elektrinou bola predmetom diskusie počas V4 workshopu zameraného na **energetickú bezpečnosť v elektroenergetike a systémovú primeranosť v regióne V4** (jún 2019, Bratislava).

Vzhľadom na problém ruskej kontaminovanej ropy a okamžitého prerušenia dodávok ropy cez Bielorusko a Ukrajinu, iniciovala Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva SR **Cvičenie núdzovej pripravenosti krajín V4 v oblasti ropnej bezpečnosti** (jún, Bratislava).

V oblasti jadrovej energetiky sa vzájomne koordinovaný postup krajín V4 prejavil v rámci skupiny tzv. like minded countries. Táto skupina spolupracovala hlavne pri príprave **spoločných pozícií k dokumentom navrhnutým Európskou komisiou v oblasti jadrovej energetiky**. Všetky krajiny V4 sa tiež aktívne zapojili do súdnych sporov na podporu jadrovej energetických projektov Hinkley Point C vo Veľkej Británii a Paks 2 v Maďarsku pred Všeobecným súdom EÚ.

DOPRAVA A REGIONÁLNY ROZVOJ

Hlavné prieniky spolupráce a konzultácií partnerov V4 v hodnotenom období predstavoval **projekt výstavby vysokorýchlostnej železničnej siete v strednej Európe a Viacročný finančný rámec EÚ na roky 2021 až 2027 pre oblasť dopravy**. Konkrétnym výstupom ministerského stretnutia k projektu výstavby vysokorýchlostnej trate (október 2018, Vysoké Tatry) bolo podpísanie **Deklarácie o zámere ministrov V4 o spolupráci pri rozvoji vysokorýchlostnej železničnej siete v strednej Európe**. Zúčastnené krajiny sa zaviazali spolupracovať pri identifikovaní riešení a špecifických opatrení s cieľom minimalizovania prepravných časov medzi mestami Varšava, Praha, Bratislava a Budapešť a zhodnotiť realizovateľnosť rozvoja siete vysokorýchlostnej železnice spájajúcej tieto mestá. Následná schôdzka ministrov dopravy krajín V4 (máj 2019, Bratislava) potvrdila zhodu v potrebe dobudovania základnej siete TEN-T do roku 2030 so zameraním sa na cezhraničné úseky a chýbajúce prepojenia, zohľadňujúc osobitosti krajín strednej Európy (najmä potrebu dobudovania cestnej infraštruktúry) a alokácie finančných prostriedkov v plnej výške pri prevode z Kohézneho fondu do programu Nástroj na prepájanie Európy (CEF), a to na celé programové obdobie. Prijatá Deklarácia V4 o projekte vysokorýchlostnej železničnej siete v strednej Európe bude odovzdaná aj Európskej komisii so zámerom budúceho začlenenia projektu do predbežne identifikovaného zoznamu projektov na základnej, resp. súhrnnej sieti TEN-T a jeho spolufinancovania z prostriedkov EÚ.

Intenzívne konzultácie na pracovnej a expertnej úrovni pokryli ďalšie odborné agendy: urbánnu dimenziu politiky súdržnosti po roku 2020, legislatívne návrhy Balíka mobility I., marketing cestovného ruchu pod spoločnou značkou „Discover Central Europe“, poštové otázky so zameraním na univerzálnu službu a jej očakávaný vývoj v budúcich rokoch v krajinách V4, inteligentné dopravné systémy so zameraním na cezhraničnú výmenu dát a informácií z realizácie pilotných projektov v oblasti autonómnych a prepojených vozidiel,

spoločnú stratégiu územného rozvoja krajín V4 + 2 (Bulharsko, Rumunsko) a oblasť vodnej dopravy.

POLITIKA SÚDRŽNOSTI EÚ

Dôležitým prvkom v diskusiách o budúcom mechanizme implementácie tejto politiky EÚ po roku 2020 bola identifikácia spoločných názorov na témy, ktoré súviseli so zverejneným návrhom Viacročného finančného rámca EÚ po roku 2020 a prebiehajúcim procesom formálnych negociácií k návrhu legislatívnych predpisov EÚ pre politiku súdržnosti. Diskusia prebiehala vo formáte V4 aj za účasti Slovinska, Bulharska, Rumunska a Chorvátska (V4+4), a to formou pracovných stretnutí na expertnej úrovni, na úrovni generálnych riaditeľov a ministrov krajín V4+4 zodpovedných za politiku súdržnosti EÚ.

Pozitívny ohlas získalo expertné stretnutie zástupcov krajín V4+4 (júl 2018), na ktoré boli prizvaní aj experti za oblasť politiky súdržnosti zastupujúci významné európske univerzity, ďalej medzinárodných inštitúcií, ako aj študenti a lektori ERS Summer School. Osobitná pozornosť bola venovaná diskusii ku strategickému smerovaniu politiky súdržnosti EÚ v programovom období 2021-2027, najmä s dôrazom na špecifické rozvojové potreby regiónov EÚ. Na rokovaní ministrov krajín V4+4 zodpovedných za politiku súdržnosti (október 2018) za účasti C. Cretuovej, eurokomisárky pre regionálnu politiku EÚ bolo prijaté **Spoločné vyhlásenie krajín V4+Bulharska a Chorvátska k návrhom legislatívnych predpisov EÚ pre politiku súdržnosti po roku 2020**. V novembri 2018 inicioval predseda vlády SR **samit Skupiny priateľov politiky súdržnosti**, ktorého výstupom bola **spoločná deklarácia zúčastnených krajín, vrátane krajín V4 zastúpených na úrovni premiérov**.

Rokovanie expertov krajín V4+4 k téme **Efektívnosti a transparentnosti implementácie Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF)** bolo venované zlepšeniu procesu implementácie EŠIF s ohľadom na inštitucionálne nastavenie, administratívnu záťaž a transparentnosť.

Cieľom medzinárodnej konferencie „Hodnotenie fondov EÚ – sme schopní poučenia?“ (september 2018), na ktorej sa zúčastnili zástupcovia Európskej komisie a experti na hodnotenie z krajín V4+4, bolo zhodnotenie a prezentácia výsledkov programového obdobia 2007 – 2013 a vzájomná výmena skúseností pri hľadaní najlepších riešení a prístupov k využitiu výsledkov hodnotení fondov EÚ, vrátane prípravy nového programového obdobia 2021 – 2027. Výsledky prezentovaného ex-post hodnotenia Národného strategického referenčného rámca SR v oblasti dopravnej infraštruktúry, strategických verejných výskumných infraštruktúr, aktívnych opatrení na trhu práce a životného prostredia – synergických vplyvov infraštruktúrnych projektov potvrdili, že Slovensko predstavuje jeden z úspešných príkladov procesu konvergenzie k priemeru EÚ.

Príklady dobrej praxe, úspešné projekty a odporúčania pre nové programové obdobie 2021 – 2027 boli diskutované počas konferencie „Posilnenie synergií a komplementarít medzi Európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi a priamo riadenými programami“ (november 2018).

FINANCIE

Ministerstvo financií SR v rámci slovenského predsedníctva vo vyšehradskej skupine v súčinnosti s pridruženými organizáciami realizovalo aktivity a podujatia prednostne v oblasti financií EÚ, zdaňovania digitálnej ekonomiky, podpory exportu, cieľ, a auditu. Hlavné ciele slovenského predsedníctva V4 **v oblasti financií EÚ a zdaňovania digitálnej ekonomiky** boli splnené počas stretnutia na úrovni ministrov financií V4, Francúzska a Nemecka (október 2018, Vysoké Tatry), ktorého výsledkom bolo prijatie Spoločnej deklarácie ministrov financií V4 k

prijmovej strane budúceho Viacročného finančného rámca EÚ 2021 - 2027 a Spoločnej deklarácie ministrov financií V4 k zdaňovaniu digitálnej ekonomiky.

Vhodnú platformu na výmenu skúseností a koordináciu hlasu **exportno-úverových inštitúcií** (ECAs) krajín V4 pri prezentovaní spoločných názorov v EÚ a OECD poskytla konferencia V4 Export Credit Agencies (september 2018, Bratislava), na ktorú bola prizvaná aj rakúska Exportno-úverová agentúra. Popri prezentáciách zameraných na adaptácie a nový vývoj v jednotlivých inštitúciách boli načrtnuté výzvy ako sú hospodárska súťaž s ostatnými subjektmi, globálne sankcie alebo rôzne regulačné otázky, s ktorými sa ECAs dnes stretávajú.

Colná agenda bola predmetom plenárneho pracovného stretnutia k problematike boja proti podvodom s minerálnymi olejmi (september 2018, Bratislava) organizovaného finančnou správou v spolupráci s EUROPOL za účasti 18 členských krajín a zástupcov agentúry CEPOL, agentúry EUROPOL, Pracovnej skupiny pre colnú spoluprácu (Rada EÚ), Európskej komisie a Svetovej colnej organizácie. Základom spolupráce v oblasti boja proti únikom na spotrebnej dani z minerálnych olejov ostáva spoločná deklarácia proti únikom na spotrebných daniach podpísaná generálnymi riaditeľmi colných správ krajín V4 v Bratislave v roku 2011.

V spolupráci s OECD a MMF zorganizovalo Finančné riaditeľstvo SR podujatie V4 Transfer Pricing Workshop "Nastavenie princípov bezpečných prístavov pre vybrané typy transakcií" (október 2018, Veľký Meder) aj za účasti expertov zo Slovinska a Lotyšska. Hlavným cieľom stretnutia bolo riešenie daňovej neistoty a vysokej administratívnej záťaže v oblasti transferového oceňovania zavedením princípov "bezpečných prístavov". Na záver stretnutia boli predstavené možné riešenia implementácie tohto inštitútu vo vybraných krajinách s jeho silnými a slabými stránkami, ako aj návrhy na zavedenie „bezpečných prístavov“ do legislatívnej praxe.

Oblasť špeciálnych technológií tematizovalo pracovné stretnutie organizované Finančným riaditeľstvom SR s názvom „Equipment used for customs control for better detection – X-ray equipment and image analysis“ (jún 2019, Veľký Meder). Podujatie poslúžilo ako platforma pre posilnenie vzájomnej regionálnej spolupráce a príležitosť zdieľať osvedčené postupy a skúsenosti získané v praxi pri využívaní RTG techniky.

Konferencia orgánov auditu na tému „Systém kontroly/auditov v programovom období 2014 – 2020 a výmena skúseností a príkladov „good practice“ medzi orgánmi auditu“ (máj 2019, Bratislava) zástupcov krajín V4, Chorvátska, Slovinska, Bulharska, Rumunska a predstaviteľov Európskej komisie (auditnej zložky DG REGIO) prispela k budovaniu komunikačných mostov, výmene názorov, zdieľaniu tzv. „good practice“ s inými členskými štátmi. Tematizovaná bola primárne oblasť auditu Európskych štrukturálnych a investičných fondov v programovom období 2014 – 2020, a to aj s výhľadom k nasledujúcemu programovému obdobiu.

KULTÚRA

Spolupráca v rámci vyšehradských kultúrnych projektov sa realizovala v súlade s Koncepciou pre plánovanie, financovanie a riadenie spoločných kultúrnych prezentácií spolufinancovaných ministrami kultúry krajín Vyšehrskej skupiny, schválenej na zasadnutí ministrov kultúry 11. novembra 2004 v Sárospataku.

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky pokračovalo v realizácii projektov zameraných na posilňovanie záujmu o kultúrne dedičstvo, oblasť scénického umenia, audiovizuálnej tvorby a podporu dizajnérov a remeselníkov, knižnično-informačných odborníkov a študentov hudobných inštitúcií.

Počas slovenského predsedníctva sa uskutočnilo 29. stretnutie ministrov kultúry krajín Vyšehrskej skupiny (jún 2019, Víglaš), na ktorom podpísali spoločne s riaditeľom Medzinárodného vyšehrskeho fondu A. F. Dávidom nový **Štatút Medzinárodnej**

vyšehradskej ceny a schválili nominanta na Medzinárodnú vyšehradskú cenu za rok 2018. Rokovanie ministrov vytvorilo priestor na výmenu doterajších skúsenosti v oblasti nových foriem podpory tradičnej ľudovej kultúry – **folkloru a folklorizmu v krajinách V4**.

Spolupráca krajín V4 pokračovala aj v oblasti nových **dizajnerských produktov inšpirovaných tradičnými remeslami**. Lokálna slovenská súťaž Kruhy na vode sa prvýkrát etablovala na medzinárodnú súťaž za účasti súťažiacich nielen zo Slovenska, ale aj z Českej republiky, Poľska a Maďarska. V rámci medzinárodnej spolupráce boli partnermi Cepelia (Poľsko), Zamok Cieszyn (Poľsko), Moravská galerie Brno (Česká republika) a Mome, Hagymanyokhaza (Maďarsko). V roku 2019 bola výstava prezentovaná aj v ostatných krajinách V4 – Brno (február 2019), Budapešť (marec 2019) a Varšava (apríl 2019).

Slovenské predsedníctvo pokračovalo vo vyšehradskej **audiovizuálnej spolupráci**. V máji 2018 sa Vyšehradské fórum animácie transformovalo na CEE Animation a popri projekte „Nové talenty“ (CEE Animation Talents) rozvíjalo aj počas predsedníctva SR vo V4 spoluprácu vo vzdelávaní a podpore mladých profesionálov prostredníctvom platforiem „CEE Animation Workshop“ – celoročného tréningového programu pre producentov a tvorivé tímy a „CEE Animation Forum“. Slovenský filmový ústav („SFÚ“) ako iniciátor intenzívnejšej spolupráce v oblasti audiovizie v krajinách V4 dlhoročne podporuje realizáciu Vyšehradského filmového fóra v Bratislave určeného mladým filmovým profesionálom a študentom filmových škôl z krajín V4.

V sledovanom období úspešne pokračovala aj príprava ďalšieho ročníka Medzinárodných majstrovských kurzov pre študentov na sláčikové hudobné nástroje z krajín V4.

PÔDOHOSPODÁRSTVO

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR zorganizovalo počas predsedníctva dve spoločné stretnutia ministrov poľnohospodárstva V4 v rozšírenom formáte. Rokovania rámcovali témy: nový legislatívny balík spoločnej poľnohospodárskej politiky, biohospodárstvo v kontexte strategických priorít Iniciatívy BIOEAST a dosiahnutie posilnenej pozície všetkých poľnohospodárov v potravinovom dodávateľskom reťazci riešením nekalých obchodných praktík

Na prvom ministerskom stretnutí vo formáte V4 + Bulharsko, Chorvátsko, Rumunsko a Slovinsko (august 2018, Oponice) partneri schválili **Spoločnú pozíciu k návrhu Komisie k Smernici EP a Rady o nekalých obchodných praktikách vo vzťahoch medzi podnikmi v potravinovom dodávateľskom reťazci**. Závery stretnutia krajín V4+4, vrátane spoločnej pozície prezentovala podpredsedníčka vlády a ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR na zasadnutí Rady ministrov pre poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo (október 2018, Brusel).

Druhé zasadnutie ministrov poľnohospodárstva krajín Vyšehradskej skupiny, Bulharska, Chorvátska, Rumunska, Slovinska, Estónska, Litvy, Lotyšska a Francúzska (máj 2019, Stará Lesná) bolo venované problematike biohospodárstva ako akceleračného výskumu a inovácií, téme aktuálneho stavu v oblasti dvojakej kvality potravín a plánovanej 8. konferencii ministrov procesu FOREST EUROPE, ktorá sa uskutoční na Slovensku v roku 2020. Hlavným momentom zasadnutia bol podpis **Deklarácie V4+7 (Bulharsko, Chorvátsko, Slovinsko, Rumunsko, Estónsko, Litva, Lotyšsko) k Iniciatíve BIOEAST**. Deklaráciu následne podpísali aj ministri pre výskum na okraj zasadnutia Rady COMPET pre výskum v Bruseli. Príslušní ministri za Rumunsko deklaráciu podpísali po ukončení predsedníctva v Rade EÚ.

Iniciatíva BIOEAST má v súčasnosti 11 členských štátov (Vyšehradská skupina, BG, HR, RO, SI a pobaltské štáty) a jej hlavným cieľom je podporovať a rozvíjať koherentnejší

pohľad na biohospodárstvo, podporovať biohospodárstvo a zamerať sa na rozvoj trvalo udržateľných spôsobov výroby a spracovanie biomasy v týchto krajinách. Medzi strategické oblasti patrí napr. lesníctvo a spracovanie dreva, aquakultúra, eliminácia plytvania potravinami a straty potravín, zvyšovanie výnosov, rozvoj vidieckych oblastí aj so zameraním na zvyšovanie pracovných príležitostí a boj proti účinkom zmeny klímy.

VNÚTRO

Téma **migrácie** podľa očakávaní naďalej silno rezonovala počas slovenského predsedníctva. V **azylových otázkach** sa na expertnej úrovni pokračovalo v dlhodobej a úspešnej spolupráci s cieľom dosiahnuť silnejší vplyv pri rozhodovaní o zmenách v prístupe k ich riešeniu v rámci EÚ. Jednotlivé aktivity boli zamerané na výmenu informácií o aktuálnej situácii a výzvach v oblasti azylu, diskutované bolo aj ďalšie smerovanie a možnosti spoločných projektov v rámci Spoločného mechanizmu na riešenie migračnej krízy.

Pokiaľ ide o vývoj v súvislosti s migračnými tokmi, na atraktivnosti opätovne naberala západobalkánska trasa. **Región západného Balkánu je dlhodobo prioritnou oblasťou**, do ktorej vysielajú krajiny V4 policajtov na posilnenie ochrany vonkajších hraníc. S cieľom efektívneho nasadenia síl a prostriedkov sa slovenské predsedníctvo usilovalo o koordináciu pomoci a vyslaní (ľudských zdrojov a technických prostriedkov) V4 a Rakúska. Spracovalo spoločnú analýzu vyslaní za predchádzajúce obdobie a predložilo na diskusiu návrh ďalšieho možného smerovania v tejto oblasti. Bola dosiahnutá zhoda na **vytvorení siete kontaktných bodov za účelom pravidelnej výmeny informácií vo vzťahu k vyslaniam do krajín západného Balkánu** - bolo dohodnuté zasielanie prehľadov plánovaných vyslaní na 6-mesačné obdobie vopred.

V rámci osvedčenej praxe koordinácie pozícií a stanovísk k legislatívnym návrhom na úrovni EÚ predsedníctvo analyzovalo **pozície krajín V4 k návrhu nariadenia o Európskej pohraničnej a pobrežnej stráž**, výsledný prehľad pozícií bol následne poskytnutý k ďalšiemu využitiu počas stretnutia ministrov spravodlivosti a vnútra Rady EÚ.

V oblasti boja proti **nelegálnej migrácii** sa predsedníctvo zameralo na zintenzívnenie medzinárodnej policajnej spolupráce - stretnutie vedúcich operatívnych služieb krajín V4 zodpovedných za odhaľovanie a vyšetrovanie trestných činov nelegálnej migrácie a prevádzachstva. Bola vypracovaná Spoločná analytická správa krajín V4 o nelegálnej migrácii v roku 2018, ktorá definuje aj hlavné hrozby pre rok 2019 a je východiskom pre spoločné aktivity. V súvislosti s uvedením systému vstup/výstup do praxe sa uskutočnila výmena informácií o aktuálnom stave a hlavných výzvach, ktorým jednotlivé krajiny čelia v tomto procese.

Prínosom nielen v oblasti boja proti nelegálnej migrácii, ale aj v oblasti boja proti terorizmu boli stretnutia expertov zamerané na efektívne využívanie údajov zo záznamov o cestujúcich. Počas slovenského predsedníctva sa uskutočnilo aj špeciálne cvičenie, kde slovenská špeciálna jednotka Lynx Commando ukázala svoju schopnosť medzinárodne spolupracovať s ostatnými jednotkami v boji proti terorizmu.

V záujme udržania kroku s technologickým vývojom a novými trendami sa predsedníctvo sústredilo na posilnenie a zefektívnenie policajnej spolupráce v boji proti **kybernetickej kriminalite** spojenjej so zneužívaním kryptomien. Na expertnej úrovni sa riešili spôsoby odhaľovania tejto trestnej činnosti ako aj komplikácie, ktoré vznikajú po prípadnom zaistení kryptomien.

V snahe zvýšiť bezpečnosť občanov, majetku a životného prostredia predsedníctvo zaradilo medzi svoje priority aj posilnenie vzájomnej spolupráce v oblasti **krízového riadenia**. Pozornosť bola venovaná problematike využitia dobrovoľných zborov pri ochrane obyvateľstva a novým prístupom k európskemu číslu tiesňového volania 112. Príslušné

expertné podujatia vytvorili priestor pre výmenu skúsenosti a najlepších postupov záchranných zložiek.

Predsedníctvo uskutočnilo aktivity plánované za účelom posilnenia spolupráce v oblasti boja proti vybraným najzávažnejším formám **environmentálnej trestnej činnosti** - stretnutie expertov a bezpečnostné akcie v blízkosti hraničných priechodov. Špecialisti na environmentálnu kriminalitu V4 dohodli ďalší postup v prípade nelegálnej ťažby v nadnárodnom rozsahu. Výmena informácií o možných metódach a formách medzinárodnej spolupráce pri boji s predmetnou trestnou činnosťou, ako aj osobných kontaktov medzi špecialistami v jednotlivých krajinách, ktorí už disponujú skúsenosťami s riešením konkrétnych prípadov, budú významným prínosom pre aplikačnú prax v rámci V4.

Bezpečnostnými a kontrolnými akciami v blízkosti hraničných priechodov predsedníctvo reflektovalo na súčasné medzinárodné trendy, ako napr. zvýšenú aktivitu organizovaných kriminálnych skupín na úseku obchodovania s neautorizovanými pesticídmi. Podarilo sa odhaliť novú formu medzinárodnej organizovanej trestnej činnosti v regióne, pričom získané informácie sú operatívne zdieľané s partnermi z krajín V4.

Stykové aktivity rezortu vnútra zavrášilo **stretnutie ministrov vnútra V4** (jún 2019, Bratislava) v závere slovenského predsedníctva. Popri zhodnotení uskutočnených aktivít a predstavení priorít nadchádzajúceho českého predsedníctva ministri prediskutovali proces kreovania novej Európskej komisie, postup pri koordinácii pozícií v procese výberu nového komisára pre migráciu, vnútorné veci a občianstvo, ako aj členov jeho kabinetu a ďalší postup vo veci koordinácie vyslaní do krajín západného Balkánu.

SPRAVODLIVOSŤ

Agenda predsedníctva v portfóliu Ministerstva spravodlivosti SR pracovala s témami nezákonných nenávistných prejavov online, využívaním IT technológií v oblasti justície na zabezpečenie efektívnej výmeny elektronických dôkazov s dôrazom na cezhraničnú spoluprácu v trestných veciach a procesmi extradícií do tretích štátov. Tieto otázky boli predmetom diskusie počas tradičného **stretnutia ministrov spravodlivosti a rezortných štátnych tajomníkov krajín V4 a zástupcov Chorvátskej republiky** (máj 2019, Vrakúň).

Výmenu skúseností v oblasti **justičného vzdelávania** zastrešilo stretnutie riaditeľov akadémií krajín V4 pre justičné vzdelávanie (máj 2019) organizované Justičnou akadémiou Slovenskej republiky. Na stretnutí boli prezentované metódy, formy a efektívnosť vzdelávacieho procesu. Diskusné fórum analyzovalo požiadavky a výzvy justičného vzdelávania s dôrazom na špecializáciu vzdelávania pre cieľové skupiny krajín V4. Konkrétne formy spolupráce na nasledujúce obdobie sú zhrnuté v spoločnom protokole.

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Priority slovenského predsedníctva V4 v danej oblasti boli nasmerované na vodný manažment, zmenu klímy, obehové a odpadové hospodárstvo.

V agende **vodného manažmentu** sa pozornosť predsedníctva sústredila na legislatívne návrhy v rámci EÚ - Revízia rámcovej smernice o vode, Revízia smernice o pitnej vode, Smernica o hodnotení a manažmente povodňových rizík a implementáciu platnej európskej legislatívy. V súlade s napĺňaním cieľov Parížskej dohody boli komunikované tri kľúčové politické momenty – facilitačný resp. Talanoa dialóg s cieľom zhodnotiť spoločné úsilie v napĺňaní spoločného cieľa Parížskej dohody, konferencia COP24 (december 2018, Katovice) s prijatím pravidiel spoločnej implementácie Parížskej dohody a diskusia k príprave nízko emisnej stratégie EÚ.

V zmysle idey Bratislavského procesu prechodu na zelené hospodárstvo predsedníctvo podporovalo diskusiu na regionálnej i európskej úrovni o politikách podporujúcich **prechod na**

obehový model hospodárstva. V centre pozornosti krajín V4 počas predsedníctva boli legislatívne a nelegislatívne iniciatívy EÚ – legislatívny balíček o odpadoch, opatrenia Akčného plánu pre obehové hospodárstvo, minibalíček pre obehové hospodárstvo a príprava národných akčných plánov pre obehové hospodárstvo.

ZDRAVOTNÍCTVO

Ministerstvo zdravotníctva SR využilo predsedníctvo na prerokovanie odborných tém, u ktorých vznikla potreba regionálnej diskusie. Väčšina podujatí sa konala vo formáte V4, avšak pri špecifických expertných stretnutiach boli medzi účastníkmi aj experti z iných krajín, napríklad z Arménska, Fínska, Francúzska, Chorvátska, Nemecka, Portugalska, Rakúska, Slovinska, Spojených štátov amerických, či Ukrajiny. Výnimkou nebola ani prítomnosť zástupcov Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) na zdravotníckych podujatiach. Medzi kľúčové odborné problematiky patrili ľudské zdroje, lieková politika, boj s tuberkulózou, problematika metamfetamínu, vakcinácia, pitná voda, štandardné postupy v zdravotníctve, elektronizácia zdravotníctva, výmena zdravotníckych dát, výskum a vývoj v zdravotníctve, cezhraničná spolupráca.

Najvýraznejším podujatím bolo stretnutie ministrov zdravotníctva krajín V4 (október 2018, Štrbské Pleso) venované téme ľudských zdrojov a liekovej politike. **Konferencia „V4 & WHO for Health: Fighting TB“** (február 2019, Vysoké Tatry) bola príležitosťou k stretnutiu štátnych tajomníkov ministerstiev zdravotníctva Vyšehradskej skupiny s expertami na tému tuberkulózy a cezhraničnej zdravotnej starostlivosti, riaditeľov kancelárií WHO krajín V4 a významných predstaviteľov WHO. Účastníci rokovali o problematike tuberkulózy, cezhraničnej spolupráce krajín V4, univerzálneho zdravotného pokrytia, a cieľoch udržateľného rozvoja. Zároveň sa uskutočnilo prvé oficiálne stretnutie riaditeľov WHO kancelárií vo V4 krajinách so zástupcami WHO. Počas konferencie bolo oficiálne otvorené **Kolaboratívne centrum pre tuberkulózu vo Vyšných Hágoch.**

ZAMESTNANOSŤ, PRÁCA, SOCIÁLNE VECI

Slovenské predsedníctvo v oblasti zamestnanosti a sociálnych vecí hľadalo spoločné riešenia predovšetkým v oblasti indexácie rodinných dávok, nelegálneho zamestnávania, prevencie v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Stretnutie ministrov práce, sociálnych vecí a rodiny krajín V4 (november 2019) riešilo vysoko aktuálnu tému **indexácie rodinných prídavkov v Európskej únii.** Minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR ho zvolal ako reakciu na prijatú rakúsku legislatívnu úpravu, ktorá zaviedla indexáciu prídavkov na deti občanov krajín EÚ, ktorí pracujú v Rakúsku, ale ich deti žijú mimo tejto krajiny. Podľa krajín V4 je zákon v rozpore s právom EÚ a s princípom rovnakého zaobchádzania. V spoločnom liste ministrov V4 adresovanom európskej komisárke pre zamestnanosť, sociálne záležitosti, zručnosti a pracovnú mobilitu, ku ktorému sa pripojili aj ministri Bulharska, Slovinska a Litvy je obsiahnutá požiadavka o preskúmanie rakúskeho zákona, ktorý zavádza indexáciu prídavkov na deti.

Stretnutie expertov v oblasti inšpekcie práce (jún 2019, Košice) sa venovalo téme **nelegálneho zamestnávania a zabezpečenia dôstojných pracovných podmienok pre všetkých pracovníkov na území EÚ, vrátane občanov tretích krajín** a prevenciu a propagáciu v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Agenda je aktuálna z dôvodu zvyšujúceho sa trendu zamestnávania pracovníkov z tretích krajín v krajinách V4 a vzhľadom na prebiehajúcu reformu pravidiel pracovnej mobility na úrovni EÚ. Výsledkom rokovania je dohoda o možnosti zdieľania nástrojov prevencie v oblasti nelegálneho zamestnávania a BOZP a výmena propagačných materiálov BOZP.

ŠKOLSTVO, VEDA, VÝSKUM, ŠPORT

V oblasti školstva, vedy výskumu a športu predsedníctvo upriamilo pozornosť na identifikáciu spoločných oblastí záujmu k **návrhu nového rámcového programu EÚ pre výskum a inovácie na roky 2021 – 2027 Horizont Európa**, zabehnutú agendu súťaží V4 „Olympijské nádeje“, druhý cyklus Programu pre medzinárodné hodnotenie kompetencií pre dospelých (PIAAC) a problematike podpory a rozvoja talentov.

Projekty boli realizované na expertnej úrovni v Bratislave a Bruseli vo forme seminárov, rokovaní pracovných skupín a medzinárodnej konferencie k implementácii OECD Programu medzinárodného hodnotenia kompetencií dospelých (november 2018, Bratislava). Na 25. zasadnutí riadiaceho výboru súťaží V4 „Olympijské nádeje“ (november 2018, Bratislava) partneri V4 prijali protokol, ktorým sa prihlásili k pokračovaniu v dlhoročnej tradícii spolupráce v športe a odsúhlasili kalendár súťaží Olympijské nádeje na rok 2019.

OSTATNÉ

Pre plnú implementáciu **Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj**, ku ktorej sa krajiny V4 prihlásili, bolo počas predsedníctva kľúčové zabezpečenie dostatočných finančných zdrojov a zakotvenie udržateľného rozvoja ako prierezovej priority a integrálnej súčasti všetkých vnútorných a zahraničných politík štátov. Mechanizmy na lepšiu koordináciu a výmenu skúseností medzi krajinami V4 boli tematizované na konferencii „Acting together for SDGs“ (máj 2019) pod záštitou Úradu vlády SR pre investície a informatizáciu a Ministerstvom zahraničných a európskych záležitostí SR.

Východiskom spolupráce partnerov V4 v oblasti **štatistiky** bolo Memorandum o spolupráci medzi štatistickými inštitúciami krajín V4. Konkrétne aktivity počas slovenského predsedníctva boli schválené v prílohe Memoranda (november 2018, Bratislava).

Počas slovenského predsedníctva sa konali dve odborné podujatia -workshop na tému „Využitie administratívnych zdrojov pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov 2021“ (november 2018, Bratislava) aj za účasti expertov zo Slovinska, Chorvátska a Rumunska a seminár na tému „Zrkadlové porovnanie štatistiky zahraničného obchodu“, vychádzajúce zo správy Eurostatu o mesačných asymetriách (jún 2019). Publikácia „Vybrané ukazovatele Agendy 2030 trvalo udržateľného rozvoja“ vydaná Štatistickým úradom (apríl 2019) obsahuje porovnateľné údaje za krajiny V4.

Diskusiu o problémoch v oblasti **nakladania s verejnými financiami**, ako aj o výmene príkladov dobrej praxe zastrelil počas predsedníctva Úrad pre verejné obstarávanie v rámci osobitného fóra. Partneri V4 konzultovali oprávnenosť používania priameho rokovacieho konania, elektronizáciu verejného obstarávania, postihovanie nekalých praktík, princíp „hodnota za peniaze“ vo verejnom obstarávaní, sekundárne politiky (zelené a sociálne aspekty vo verejnom obstarávaní). Tieto otázky sa premietli do dvoch odborných konferencií a dvoch odborných workshopov za účasti zástupcov partnerských inštitúcií z krajín V4, reprezentantov slovenských ústredných orgánov štátnej správy, OECD, Európskej komisie, podnikateľského prostredia, tretieho sektora a akademickej obce.

Slovenské predsedníctvo podporovalo chod a ďalší rozvoj **Vyšehradského patentového inštitútu (VPI)**, ktorý bol uvedený do prevádzky 1. júla 2016 a plní funkciu orgánu pre medzinárodnú rešerš a medzinárodný predbežný prieskum podľa Zmluvy o patentovej spolupráci. Rokovania sa v priebehu roka sústredili na zlepšovanie technických

parametrov a kvality výstupov jednotlivých partnerských úradov. Výročné stretnutie predsedov národných úradov priemyselného vlastníctva (máj 2019, Modra) prispelo k zladeniu pozícií a stanovísk k redefinícii politiky kooperačného rámca spolupráce Európskej patentovej organizácii a Úradu Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO) s centrálnymi úradmi priemyselného vlastníctva členských štátov, ktorá sa očakáva aj ako dôsledok zmeny vo vedení týchto organizácií. V kontexte ukončenej reformy známkového práva EÚ slovenské predsedníctvo iniciovalo na úrovni V4 výmenu skúseností z post-aproximačnej praxe.

PARLAMENTNÁ DIMENZIA

Parlamentná spolupráca krajín V4 sa počas predsedníctva primárne sústredila na otázky spojené s budúcnosťou európskej integrácie, rozširovaním Európskej únie a úlohou národných parlamentov. Osobitná pozornosť bola venovaná bezpečnostným výzvam v digitálnom priestore. Účastníci jednotlivých podujatí parlamentnej dimenzie slovenského predsedníctva vo V4 si pripomenuli aj niekoľko významných výročí, medzi ktoré patrili 100. výročie ukončenia 1. svetovej vojny, 15. výročie vstupu členských štátov V4 do Európskej únie, či 70. výročie založenia NATO. Tieto a ďalšie udalosti poskytli vyšehradským parterom príležitosť potvrdiť význam a dôležitosť európskej a globálnej integrácie, ako aj záujem o ďalšie prehlbovanie spolupráce a spoločné hľadanie riešení na aktuálne problémy a výzvy.

Stretnutia predsedov parlamentov

Parlamentnú dimenziu slovenského predsedníctva otvorilo **neformálne stretnutie predsedov parlamentov V4** (október 2018, Košice). Hlavnými bodmi spoločného rokovania bolo predstavenie slovenského predsedníctva, diskusia o pripravovanom stretnutí predsedov parlamentov štátov V4 + Nemecka a Francúzska v Bratislave, ako aj o problematike migrácie a medziparlamentnej regionálnej spolupráce.

Ďalšie stretnutie na úrovni predsedov zákonodarných zborov iniciovala NR SR pri príležitosti **100. výročia ukončenia prvej svetovej vojny** (november 2018, Bratislava). Jednalo sa o rozšírený formát V4+ za účasti predsedu nemeckého Spolkového snemu W. Schäubleho a predsedu francúzskeho Národného zhromaždenia R. Ferranda. Súčasťou podujatia bol aj pietny akt na vojenskom cintoríne v Kopčanoch. Spoločné rokovanie sa venovalo reflexii budúcnosti Európskej únie v kontexte blížiaceho sa Brexitu, volieb do Európskeho parlamentu v r. 2019 a zefektívňovania jeho vzťahov s národnými parlamentmi v členských štátoch.

Tretie stretnutie predsedov parlamentov krajín V4 (marec 2019, Piešťany), sa uskutočnilo v **rozšírenom formáte so zástupcami parlamentov Belgického kráľovstva, Holandského kráľovstva a Luxemburského veľkovoľvodstva**. Parlamentní partneri sa zhodli, že komparácia skúseností regionálnych zoskupení štátov akými sú V4 a BENELUX bude aj v budúcnosti mimoriadne dôležitým aspektom spolupráce a posilnenia statusu týchto zoskupení v medzinárodnom prostredí. Členské štáty V4 vnímajú zoskupenie štátov BENELUX ako vzor a zdroj inšpirácie pre súčasnosť aj pre budúcnosť.

Stykové aktivity predsedov parlamentov krajín V4 v rámci parlamentnej dimenzie slovenského predsedníctva vo Vyšehradskej skupine ukončili **rokovania v závere predsedníctva** (jún 2019, Poprad). Neformálna diskusia bol venovaná výsledkom májových volieb do Európskeho parlamentu. Predseda NR SR zhodnotil stretnutia na úrovni predsedov parlamentov a výborov počas ročného predsedníctva a symbolicky odovzdal predsedníctvo partnerom z českého parlamentu.

Stretnutia výborov

Rokovania partnerov krajín V4 na úrovni parlamentných výborov otvorilo stretnutie **výborov pre obranu a bezpečnosť** (január 2019, Bratislava). Ťažisko diskusie spočívalo na prezentácii priorít slovenského predsedníctva v OBSE a na agende nelegálnej migrácie a jej presahu na spoluprácu krajín V4. Priority slovenského predsedníctva v OBSE prezentoval štátny tajomník MZVEZ SR L. Parížek a riaditeľ odboru pre politicko-bezpečnostné otázky MZVEZ SR.

Konferencia zástupcov zahraničných výborov parlamentov krajín V4 (február 2019, Bratislava) tematizovala prednostne tému Brexitu a dôsledky pre budúcnosť EÚ, problematiku 10. výročia projektu Východného partnerstva a prínos Medzinárodného vyšehradského fondu ku kohézii V4.

Formálne stretnutie parlamentných výborov pre európske záležitosti krajín Vyšehradskej skupiny a Srbska (jún 2019) bolo venované diskusii o budúcnosti EÚ, procesu rozširovania a témam 61. Konferencie parlamentných výborov pre záležitosti Únie parlamentov členských štátov Európskej únie.